

helyén való kijavitása lehetetlennek nem tekinthető. (Curia P. VI. 5416/1925.)

Fenti döntés bizonyítja, hogy a veszélyes és nem veszélyes üzem fogalma elejtendő, mert a károsult szempontjából teljesen közömbös, hogy a kárát egy máskor is veszélyes, vagy csak reá nézve veszélyessé vált üzem okozta, az üzem pedig, ha a balesetek kivételesek és ritkábbak, még inkább viselheti a kockázatot, mint a veszélyes üzem, ahol a balesetek gyakoriak. Általában az objektív felelősség alkalmazása a vagyoni teherbírás kérdése. A részleges veszélyes üzem fogalma jobbizonytalanságot teremt és ilyen gondolkodás mellett végeredményben oda kell jutnunk, hogy minden üzem, amennyiben balesetet okoz, veszélyes. (V. ö. Polgári Jog I. évf. 308. oldal.)

A károsult hibájának megítélésénél a Curia, mint egyéb esetekben is, életrevaló, lélektani álláspontra helyezkedik a károsult körülményeinek és lelkiállapotának figyelembevételével. (V. ö. Polgári Jog II. évf. 164. oldal, 3. pont alatti eset.)

A jogi véletlen helyesen van az ítéletben körülírva. Jogilag casus ott forog fenn, ahol a kárt nem szándékos vagy gondatlan cselekmény idézte elő. Filozófiai véletlen nincs.

Az erőhatalom meghatározása is vág a római jogi elmélettel. Erőhatalom akkor még nem forog fenn, ha az elemi kár elhárítása a felelős személy körülményei figyelembevételével lehetetlen volt, hanem csak akkor, ha az elhárítás absztrakte emberi erővel egyáltalában lehetetlen („cui resisti non potest“).

Sz—i.

Üzleti kockázat, vagy gazdasági lehetetlenülés? Alperes szerződésileg kötelezte magát felperes szövetkezettől a tejet a budapesti tejárak 63%-ának megfelelő vételárért átvenni. Később az árak változása következtében az átvételt megtagadta. Felperes szövetkezet kártérítési keresetével szemben alperes gazdasági lehetetlenüléssel védekezik, mert a mai piaci viszonyok mellett a tejnek ilyen áron való átvétele neki több millió koronára rugó veszteséget okozna. Ezt a védekezését a szakértői vélemény megerősíti. A Kuria gazdasági lehetetlenülést nem állapít meg, mert az a körülmény, hogy a szerződés megkötése óta megváltozott viszonyok folytán a tejárak alperesre kedvezőtlenül alakultak, üzleti kockázatnak tekintendő és alperest nem jogosítja fel a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására, másrészt gazdasági lehetetlenülésre csak a tárgyi szolgáltatásra kötelezett eladó, nem pedig a pénzszolgáltatásra kötelezett vevő hivatkozhat. (Kuria P. VII. 7299—1925.)

A Kuria fenti határozatával helyesen megkezdi a gazdasági lehetetlenülés alkalmazásának a kivételes viszonyok elmultával a megszűkitését és érvényre juttatja azt a helyes elvet, hogy kedvezőtlen spekuláció még nem ad jogot a szerződési kötelezettség alól való kibuvásra. A spekuláción nyerni és veszteni lehet és a nyereségben benne van a vállalkozó spekulációs nyeresége, a viselt kockázat jutalma is. A gazdasági lehetetlenülés csak akkor alkalmazható, ha teljesen előreláthatatlan és általános, nagyhatású események folytán az áruszolgáltatás körülményei teljesen megváltoztak. Ennek a fogalomnak minden üzleti veszteségre való alkalmazása a könnyelmű spekulációt, az élnetlenséget és a szerződési kötelem meglazulását idézné

elő. A gazdasági lehetetlenülésnek a tárgyi szolgáltatásra kötelezetre szorítása megfelel e jogi fogalom eredetének. (V. ö. Polgári Jog II. évfolyam 6. szám, 193. oldal.) Sz—i.

Polgári perút. A perút (Pp. 180. §- 1. p.) kérdésében foglal állást a kir. Curiának alábbi öt határozata: Birói jogsegélyt az 1914:XVII. t.-c. nem általában a közforgalmu vasutak alkalmazottainak minden szolgálati jogviszonyi jellegű követelése iránt, hanem az 55. §-ban szabályozott módon csupán a *felmondás* vagy a *létszámból való törlés* útján elbocsátott alkalmazottak igényeinek védelmére ad; amiből következőleg a szolgálati viszonyból származtatott minden más igény érvényesítése egyedül az ugyanazon t.-c. 13. §-ával statuált és fokozatos fellebbvitelileg szervezett igazgatási útópanasznak sorára tartozik. P. II. 7266/1925. 926. febr. 10.

Az 1370/1921. M. E. számú rendelet a per tárgyát képező közszállításhól eredő jogviszonyokat illetően a birói ut kizárásával csak azoknak a kérdéseknek elbírálását utalja a közigazgatási hatóság hatáskörébe, amelyek a szerződés fennállását vagy érvénytelenségét és a gazdagodás fenforgását, vagy fenn nem forgását érintik. Következőleg a közigazgatási hatóság csak e szempontok alapulvételével bírálhatja felül s határozhat e jogviszonyokban annak dacára, hogy az ingó dolognak közigazgatási hatóság megbízásából teljesített javítása magánjogi ügyletnek minősül s a felperesnek a javításért járó díj iránti igénye magánjogi természetű, mert a felhívott rendelet a felsorolt magánjogi kérdések elbírálását kifejezetten a közigazgatási hatóság hatáskörébe utalja. Minden egyéb e kérdések keretébe nem tartozó kérdés eldöntése tehát — kifejezett kizáró rendelkezés hiányában — a birói utra tartozik.

Felperes keresetét a m. kir. kereskedelmi minisztérium ama mulasztására alapította, hogy sürgetései és a felhívott rendelet 7. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére nem az itt megjelölt 3 havi határidő alatt, hanem csak 1925. évi április hó 15-én hozta meg a felhívott rendelet 1. §-ában foglaltak szempontjából B) alatt csatolt határozatát s utalta csak ki felperes követelését, s keresete ebből a mulasztásból a magyar koronának időközi értékromlásából eredt vagyoni hátrányának — tehát magánjogi igénynek — megtérítésére irányul. Ez az igény az 1370/1921. M. E. számú kivételes s így szigoruan értelmezendő rendelet rendelkezései alá nem vonható, s így annak elbírálása a birói uttól elvonva nincsen. P. VII. 42/1926. 926. máj. 12.

Általános jogelv, hogy a bíróság a törvényes hatáskörében eljáró közigazgatási (egyházi) hatóság határozatait azok helyessége és jogszerűsége szempontjából felül nem bírálhatja, következőleg nem dönthet afelől a kárigény felől sem, amely az ilyen határozat szabálytalanságára vagy jogellenes voltára van alapítva.

Olyan törvény, vagy törvényerejű rendelet pedig nincs, amely megengedné, hogy az egyházi tisztviselők felett fegyelmi uton eljárni hivatott hatóságok határozatával meg nem elégedő fél a polgári bíróság előtt kereshetne orvoslást. P. I. 4537/925., 926. jan. 26.